

Conrado Vilar és una empresa tapera poc habitual, ja que és de les poques que cobreix tot el cicle d'elaboració del suro, des de l'extracció de l'arbre fins al consumidor. El seu gerent, Joan Vilà, coneix de primera mà la història d'un sector tan especialitzat com secular. **"La indústria surera té els seus orígens a França. En passar la frontera, aquestes indústries apareixen a Catalunya, concretament a l'Alt Empordà, però més endavant es desplacen cap a la costa per tal de buscar els ports marítims de Palamós i Sant Feliu de Guíxols. Aquesta és la zona en la qual es van muntar les indústries taperes al segle XVIII, tot i que l'època daurada del suro va ser el segle XIX."** Un moment en què hom reconeix el gran prestigi de la indústria tapera: **"Al segle passat el surer va convertir-se gairebé en un artista: anava molt ben vestit a treballar, podia tenir algú que li llegís el diari, ja que cobrava un bon sou, i treballava només de dimarts a divendres. Va ser una època brillant."** I en aquest moment de credibilitat va néixer Conrado Vilar, en una família dedicada de bon començament al suro: **"L'avi, que llavors era taper, va ser el qui va donar nom a l'empresa a principis del segle XX."** Una tradició surera que s'ha mantingut fins arribar a la tercera generació. Avui dos germans, Joan i Conrad Vilà, comparteixen diferents tasques dintre de l'empresa: **"Vam començar plegats, el pare dirigia l'empresa i llavors treballàvem conjuntament. Ara l'empresa s'ha fet gran i hem entrat en una dinàmica que demana un repartiment de la feina."**

Hom pressuposa que el suro ha estat tradicionalment vinculat a la indústria vinícola, amb la qual cosa quan aquesta va patir la crisi de la fil·loxera el sector taper també se'n va ressentir. **"El suro té altres aplicacions. Certament, es vincula a la indústria vinícola –i n'és un factor important– però anem mal encaminats si el relacionem només amb això perquè el suro ja es coneixia antigament per a la pesca com a flotador, per al calçat com a aïllant, per fabricar matalassos o per construir pessebres; ara bé, en el moment en què va aparèixer el vidre per a l'ampolla, el tap també es va necessitar de suro."**

El que comunament comença a semblar un tòpic és el fet que la producció surera s'hagi traslladat a les zones del sud de la península: **"Per falta de matèries primeres la indústria del suro va buscar materials a Toledo, Extremadura i Andalusia. El gran competidor, però, ha estat Portugal, i Espanya ha quedat com una indústria preparadora."**

El sector industrial del suro manté encara una manipulació artesana que no l'exclou d'una actualització que es dona en altres vessants: **"Existeixen una infinitat de tasques que suposen un principi de fabricació i que segueixen sent les mateixes de fa cinquanta anys; no hi ha hagut canvis en aquest sentit. L'aprofitament del suro ha de fer-se encara de forma manual i artesana; ara bé, la demanda imposa cada vegada més un augment de la producció."**

El suro manté unes propietats que manquen encara a d'altres productes: **"És un material que té dues vessants: una és la fabricació natural, l'altra és l'aglomerat. Són indústries germanes, però que han de diferenciar-se. El suro natural es centra, evidentment, en la fabricació de tap i de calçat, mentre que l'aglomerat fabrica taps**

de cava que no poden fer-se amb el suro natural."

El suro té unes avantatges genuïns de flexibilitat i recuperació de forma que els nous productes no arriben a completar per poder reemplaçar-lo. Avui ja comencen, però, a aparèixer substituïts per manca de matèries primeres: **"Hem de pensar que el vi va en augment i que el suro s'obté d'un arbre que no produeix fins als quaranta anys, i cada nou anys se'n fa una extracció. Tenim avui una producció sobre la qual hem de proveir tot el món; s'ha de pensar que Espanya i Portugal són els dos únics països on es pot trobar l'alzina surera i que hem de subministrar a una societat que cada vegada consumeix més."** Unes mancances que, inevitablement, obliguen a plantejar una política de repoblació: **"Fa uns vint anys, va haver-hi molta destrucció d'alzina surera, ja que es deia que el suro no era rendible i, en conseqüència, la matèria primera va disminuir i s'ha de repoblar. A més, hem d'afegir i tenir en compte que existeix el perill del foc, ja que la majoria de finques tenen un alt risc d'incendis."** I és que el perill de foc en els boscos més desatesos no minva malgrat les nombroses possibilitats de política forestal existents: **"Al sud d'Espanya, per exemple, les finques tenen una explotació bastant intensa, i això fa que les condicions de la seva producció siguin molt bones. El fet que al costat de les sureres hi hagi força bestiar pressuposa la presència humana i, per tant, el manteniment de les finques, que es netegen i arreglen constantment, només per les seves condicions d'ús. Malauradament, això aquí a Catalunya funciona d'una altra manera: el fet que una finca tan sols produeixi suro, que és una activitat que només pressuposa un treball intens en el moment de l'extracció, fa que els boscs estiguin molt malmesos, que el matoll i l'arbust creixin al seu aire i, en definitiva, que la propietat no pugui assumir-ne la neteja. Aquesta és la principal causa dels incendis forestals, que s'emporten tota la possible producció d'una generació de sureres."**

La producció del suro comença amb la visita a la finca. **"El suro es compra davant de l'arbre, ja que és allí on es veu quina qualitat té. Això s'aprèn de jove, i constitueix una tècnica molt maca. Des de finals de juny fins a finals d'agost es dona el període d'extracció de l'escorça, que és un treball molt tècnic, perquè parlem d'un producte natural. La característica principal dels productes naturals és que no n'hi ha dos d'iguals: cada arbre té la seva història, la seva qualitat i, aparellada, porta també el seu defecte."**

Tan excepcional esdevé la indústria del suro que ni tan sols els seus cicles econòmics coincideixen amb els del mercat: **"La indústria surera va tenir moments bons en acabar la Segona Guerra Mundial, però el suro sempre va a l'inrevés: quan a tothom li va bé, nosaltres ens queixem, i quan a tothom li va malament, nosaltres treballem. Per això es diu que el suro sempre flota. Avui en dia ja no hi ha importadors que vinguin a subministrar-se. Avui som els industrials del sector els qui hem de sortir a vendre. I ho hem hagut de fer prou bé, perquè hem aconseguit arribar arreu del món."** I és que la qualitat d'aquest producte ha estat distingida fins i tot pels endòlegs: **"Un bon vi és un bon tap de suro. Això cal dir-ho."**

“La indústria del suro és molt completa i responsable, molt preocupada i pionera perquè se’ns exigeix qualitat i correcció”

Joan Vilà Vilar - Sant Antoni de Calonge (Baix Empordà)